

Bruksela, 18 lutego 2019 r.
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Dotyczy: Dyplomacja klimatyczna – konkluzje Rady (18 lutego 2019 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej przyjęte przez Radę na jej 3673. posiedzeniu w dniu 18 lutego 2019 r.

KONKLUZJE RADY W SPRAWIE DYPLOMACJI KLIMATYCZNEJ

Rada przyjęła następujące konkluzje:

Pilna potrzeba zwiększenia światowego poziomu ambicji, wzmocnienia wielostronności i skutecznego wdrożenia porozumienia paryskiego

1. Zmiana klimatu jest zagrożeniem bezpośrednim i egzystencjalnym, które nie oszczędzi żadnego kraju. Dzisiejszy świat doświadcza już wielu niszczących skutków zmiany klimatu, lecz działania na rzecz jej powstrzymania pozostają niewystarczające. Tak jak powiedział Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych i jednoznacznie potwierdził IPCC w sprawozdaniu specjalnym na temat globalnego ocieplenia o 1,5 °C, świat nie podejmuje działań w tempie wystarczającym, by zapobiec nieodwracalnym i katastroficznym zaburzeniom klimatu. W związku z tym wzmocnienie światowej reakcji na zagrożenie zmianą klimatu, w kontekście zrównoważonego rozwoju, i działań na rzecz eliminacji ubóstwa stają się palącą koniecznością. Dostrzegając poważne skutki, jakie zmiana klimatu niesie ze sobą dla bezpieczeństwa i stabilności na świecie, Unia Europejska jest zatem zdecydowana, by pomóc w podniesieniu światowego poziomu ambicji i zająć wiodącą pozycję w przyspieszonych działaniach klimatycznych na wszystkich frontach.

2. UE potwierdza swoje niezłomne zaangażowanie w realizację porozumienia paryskiego, stanowiącego podstawowe wielostronne ramy światowych działań mających na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu. Rada składa wyrazy uznania prezydencji 24. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (COP 24) za zorganizowanie w Polsce udanej konferencji i wyraża zadowolenie z jej pozytywnego rezultatu, jakim jest „Pakiet katowicki”, dzięki któremu porozumienie paryskie będzie mogło stać się skuteczną, działającą i przejrzystą platformą służącą rozwiązywaniu najpilniejszych globalnych problemów i który wytwarza silną dynamikę pozwalającą wszystkim państwom podejmować dalsze działania i zwiększyć światowy poziom ambicji w dziedzinie działań klimatycznych. UE gotowa jest do przedstawienia lub zaktualizowania do 2020 r. swoich ustalonych na poziomie krajowym wkładów, z uwzględnieniem potrzebnych wspólnych dalszych starań i działań podjętych przez wszystkie strony.

3. UE stanowi wzór do naśladowania, gdyż przekłada swoje ambitne zobowiązania na 2030 r. na konkretne działania i przepisy prawne. Dostrzegając potrzebę zwiększenia światowego poziomu ambicji, UE rozpoczęła także nakreślanie swojej wizji ścieżek umożliwiających długoterminową transformację wiodącą ku przyszłości neutralnej dla klimatu, zgodnie z porozumieniem paryskim. Naszym wyzwaniem jest osiągnięcie tego celu przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej transformacji dla wszystkich, tak aby nikt nie został pominięty.

4. Rada wzywa wszystkie państwa, by wzięły udział w tym niezbędnym zwiększaniu światowego poziomu ambicji w wyniku ustaleń najnowszego sprawozdania IPCC i dialogu Talanoa, wykazując wspólnie nową determinację w realizacji celów porozumienia paryskiego, a w szczególności w ograniczaniu globalnego ocieplenia do poziomu znacznie poniżej 2 °C, podejmując starania na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C.

5. Klimat dotyczy nas wszystkich: państwa, organizacje, sektor prywatny, obywatele i wszyscy interesariusze mają do odegrania określoną rolę. Zharmonizowane działania transformacyjne muszą być zatem podejmowane na wielu szczeblach sprawowania rządów, a zasadnicza rola w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i wdrażaniu ambitnych rozwiązań w terenie przypada podmiotom niepaństwowym oraz władzom regionalnym i lokalnym. W transformacji ku gospodarce niskoemisyjnej i odpornej na zmianę klimatu kluczową rolę odegra także dalsze mobilizowanie i przekierowywanie środków finansowych z różnorodnych źródeł, w tym pochodzących od nowych uczestników.

Klimat, pokój i bezpieczeństwo

6. Rada jest przekonana, że zmiana klimatu pomnaża zagrożenia i staje się w coraz większym stopniu zagrożeniem sama w sobie, co ma poważne konsekwencje dla pokoju i bezpieczeństwa na całym świecie. Rada dostrzega, że osoby najbiedniejsze oraz osoby znajdujące się w sytuacji najtrudniejszej i najmniej stabilnej są najbardziej narażone na skutki zmiany klimatu i najtrudniej im jest reagować na nie lub dostosowywać się do nich. Oprócz działań łagodzących i dostosowawczych podstawowymi filarami zarządzania ryzykiem wynikającym ze zmiany klimatu są: budowanie odporności, bezpieczeństwo żywnościowe i bezpieczna dieta, zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, zapobieganie konfliktom i zrównoważony rozwój, w szczególności zrównoważone zarządzanie popytem oraz gospodarowanie zasobami naturalnymi i rozwiązaniami opartymi na zasobach przyrody, a także wykorzystanie tych zasobów i rozwiązań. Włączenie aspektu bezpieczeństwa do wszystkich tych procesów, a jednocześnie zapewnienie możliwości uczestnictwa wielu stron ma zasadnicze znaczenie dla złagodzenia destabilizujących skutków zmiany klimatu oraz jej negatywnego wpływu na osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju.

7. Rada jest poważnie zaniepokojona pogorszeniem się stanu bioróżnorodności na świecie, światowych zasobów wodnych i ekosystemów, a także wzrostem zagrożeń związanych z degradacją gleby, niedostatkami wody, zagrożeniami związanymi z wodą i ekstremalnymi zdarzeniami hydrologicznymi. Stwierdzenie przez Radę Arktyczną, że region Arktyki ociepla się w tempie ponad dwukrotnie szybszym niż wskaźnik średniej światowej, jest szczególnie niepokojące i ma poważne skutki o zasięgu globalnym. Rada przywołuje zobowiązanie UE do zwiększenia wsparcia przeznaczonego na ochronę środowiska arktycznego, w tym poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, w szczególności sadzy. Zgodnie ze swoimi konkluzjami w sprawie dyplomacji wodnej przyjętymi w listopadzie 2018 r. Rada popiera kompleksowe i zharmonizowane działania międzynarodowe mające na celu zajęcie się konsekwencjami zmiany klimatu związanymi z wodą. Rada zachęca do podejmowania działań w dziedzinie klimatu na rzecz oceanów, w tym poprzez rozwiązania przybrzeżne i morskie oparte na zasobach przyrody, w ramach odpowiednich długoterminowych strategii rozwoju niskoemisyjnego. Rada podkreśla znaczenie współpracy transgranicznej pomiędzy państwami członkowskimi i państwami partnerskimi, w szczególności w zakresie transgranicznych ocen oddziaływania na środowisko, a także oceny bezpieczeństwa, w tym jądrowego.

8. Rada z zadowoleniem przyjmuje spotkanie wysokiego szczebla zorganizowane przez Wysokiego Przedstawiciela/Wiceprzewodniczącego Komisji w dniu 22 czerwca 2018 r., podczas którego podkreślono, jak pilne i ważne jest zmniejszenie zagrożeń dla bezpieczeństwa i pokoju, jakie niesie ze sobą zmiana klimatu. Uczestnicy zaświadczyli o istnieniu wielu rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń bezpieczeństwa wynikających ze zmiany klimatu oraz wskazali na zbiorową odpowiedzialność za przewidzenie tych konsekwencji, przygotowanie się na nie i łagodzenie ich. Rada wyraża zadowolenie z kolejnych spotkań organizowanych na podstawie istniejących inicjatyw, takich jak Inicjatywa na rzecz bezpieczeństwa planety (*Planetary Security Initiative*) i budapeszteński szczyt poświęcony wodzie w 2019 r.

9. Rada zwraca się do Wysokiego Przedstawiciela, Komisji i państw członkowskich UE o zapewnienie, by narzędzia zapobiegania konfliktom, takie jak unijny system wczesnego ostrzegania o konfliktach, uwzględniały wyzwania w zakresie bezpieczeństwa związane z negatywnymi konsekwencjami zmiany klimatu i czynniki ryzyka dla środowiska, a także by wzmocnili oni związek między wczesnym ostrzeganiem a szybkim podjęciem działań w różnych dziedzinach polityki, w tym realizacją ocen ryzyka i strategii opracowywanych w terenie. Rada zwraca się także do podmiotów w UE zajmujących się bezpieczeństwem i obroną o zwiększanie świadomości w zakresie zagrożeń dla bezpieczeństwa związanych ze zmianą klimatu.

10. Rada z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych kładzie większy nacisk na konsekwencje zmiany klimatu dla bezpieczeństwa, o czym świadczy m.in. przeprowadzenie debat poświęconych temu tematowi w dniach 11 lipca 2018 r. i 25 stycznia 2019 r. pod przewodnictwem, odpowiednio, Szwecji i Republiki Dominikańskiej. Rada z zadowoleniem przyjmuje działania zmierzające do nasilenia takich prac w strukturach ONZ poprzez specjalny początkowy mechanizm, który pozwoli zająć się związanymi z klimatem zagrożeniami dla bezpieczeństwa. Rada nadal zachęca RB ONZ oraz system Organizacji Narodów Zjednoczonych do utworzenia kompleksowej bazy informacyjnej dla RB ONZ w zakresie związanych z klimatem zagrożeń dla bezpieczeństwa, do pełnego włączenia krótko- i długoterminowych czynników ryzyka dla środowiska w ocenę zagrożeń dla pokoju i bezpieczeństwa oraz w zarządzanie tymi zagrożeniami, a także do korzystania z wiedzy fachowej całego systemu ONZ w celu ustalenia operacyjnych reakcji na te zagrożenia i wzmocnienia misji ONZ w terenie, na przykład poprzez wzmocnienie istniejących mechanizmów wczesnego ostrzegania.

2019 rokiem krytycznym dla działań w dziedzinie klimatu i dla zrównoważonego rozwoju na szczecelu Narodów Zjednoczonych

11. Wszystkie strony muszą pilnie podjąć dalsze zdecydowane działania. Rada oczekuje szeregu spotkań wysokiego szczebla mających wesprzeć zobowiązania na rzecz szybkich i ambitnych światowych działań klimatycznych w 2019 r. Planowane na lipiec 2019 r. forum polityczne wysokiego szczebla Organizacji Narodów Zjednoczonych stanowi nieocenioną okazję do podkreślenia synergii między działaniami w dziedzinie klimatu a wdrażaniem Agendy 2030, co wykazano także w sprawozdaniu specjalnym IPCC na temat 1,5 °C, zwłaszcza powiązań między celem 13 a 16, oraz do wspierania ich realizacji. UE wzywa także wszystkich partnerów, aby połączyli siły, wnosząc znaczne i pozytywne wkłady w szczyt klimatyczny Sekretarza Generalnego ONZ pod hasłem „Wyścig, który możemy wygrać. Wyścig, który musimy wygrać” zaplanowany na wrzesień 2019 r. oraz w szczyt poświęcony celom zrównoważonego rozwoju, który także odbędzie się na początku 74. Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. UE uważa, że szczyt klimatyczny SG ONZ stanowi ważną okazję do zmobilizowania woli politycznej w celu zwiększenia światowego poziomu ambicji w ramach porozumienia paryskiego i przedstawienia działań służących transformacji podejmowanych przez rządy i podmioty niepaństwowe.

12. Działania w dziedzinie klimatu oraz Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, Program działań z Addis Abeby oraz ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych muszą wzajemnie się wzmacniać. UE oczekuje, że 2019 r. będzie rokiem dalszego zbliżenia między celami zrównoważonego rozwoju i programami działań w dziedzinie klimatu, zarówno na szczecelu krajowym, jak i wielostronnym. UE wzywa wszystkich partnerów do wspierania pracy Sekretarza Generalnego ONZ na rzecz przybliżenia tych kursów działania. UE będzie nadal wspierać, propagować i chronić prawa człowieka, równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet w kontekście działań w dziedzinie klimatu.

13. UE pozostaje także zaangażowana w zwiększenie do jak najwyższego poziomu wkładu innych odpowiednich procesów wielostronnych w działania w dziedzinie klimatu i wzywa w szczególności Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) do szybkiego wdrożenia skutecznego mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ dla lotnictwa międzynarodowego (CORSIA), przy jednoczesnym zapewnieniu jego integralności środowiskowej, i do uzgodnienia długoterminowego celu na jej najbliższym zgromadzeniu. UE wzywa także Międzynarodową Organizację Morską (IMO) do wdrożenia jej pierwotnej strategii w zakresie emisji gazów cieplarnianych, zgodnej z celami porozumienia paryskiego w zakresie temperatury. UE z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie w dniu 1 stycznia 2019 r. poprawki z Kigali do protokołu montrealskiego, co przyczynia się do realizacji celów porozumienia paryskiego, i wzywa inne strony protokołu montrealskiego do jak najszybszej ratyfikacji tej poprawki.

Wyścig, który wszyscy możemy wygrać: długoterminowa strategia UE

14. Rada dostrzega, że ograniczenie globalnego ocieplenia do poziomu znacznie poniżej 2 °C przy podejmowaniu starań na rzecz ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C wymaga szybkich i dalekosiężnych przemian społecznych, ochrony środowiska i transformacji gospodarczej w ciągu nadchodzących dziesięcioleci. W ramach UNFCCC UE przedłoży do 2020 r. ambitną długoterminową strategię prowadzącą do neutralności klimatycznej zgodnie z postanowieniami porozumienia paryskiego i wzywa wszystkie strony tego porozumienia, aby w odpowiednim czasie przedstawiły swoje strategie długoterminowe.

15. UE będzie nadal współpracować ze swoimi partnerami i prowadzić z nimi wymianę doświadczeń i najlepszych wzorców w zakresie przyspieszania ambitnego i skutecznego wdrażania polityki i planowania przyszłych działań. UE podkreśla, że szczególnie gospodarki państw G20, które są odpowiedzialne za ok. 80% światowych emisji, powinny stanąć na czele działań i przedstawić do 2020 r. ambitne długoterminowe strategie zgodnie z długoterminowymi celami porozumienia paryskiego w zakresie działań w dziedzinie klimatu. Działania w dziedzinie klimatu już teraz stanowią ważny element współpracy z państwami trzecimi, a UE zintensyfikuje swoje dialogi polityczne oraz dyplomację klimatyczną i energetyczną, by skupić się na działaniu i zachęcić swoich partnerów strategicznych do przyspieszenia transformacji prowadzącej do gospodarki neutralnej dla klimatu, mającej zamknięty obieg i odpornej na zmianę klimatu.

16. Rada zauważa, że konieczne globalne odejście od paliw kopalnych pociągnie za sobą potencjalnie poważne zmiany równowagi geopolitycznej, które mogą mieć skutki dla unijnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, jak stwierdziła ostatnio Globalna Komisja ds. Geopolityki Transformacji Energetycznej. Rada z zadowoleniem przyjmuje zatem przedstawioną przez Komisję Europejską strategiczną długoterminową wizję dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki: „Czysta planeta dla wszystkich”. Rada podkreśla potrzebę skupienia dyskusji na różnych ścieżkach osiągnięcia neutralności klimatycznej zgodnie z porozumieniem paryskim. Rada przypomina o znaczeniu dokładnej analizy wskaźników naukowych i opartych na faktach, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwej transformacji dzięki należytemu uwzględnieniu szczególnych okoliczności społeczno-gospodarczych, inwestowaniu w innowacyjne rozwiązania technologiczne, wzmacnianiu pozycji obywateli i podmiotów niepaństwowych oraz uspołnieniu działań w kluczowych dziedzinach, takich jak polityka energetyczna i przemysłowa, polityka rolna, badania naukowe i polityka finansowa. Rada przypomina, że ustalenie opłat za emisję gazów cieplarnianych oraz reforma dopłat do paliw kopalnych są kluczowymi elementami tworzenia warunków umożliwiających zapewnienie spójności przepływów finansowych ze ścieżką prowadzącą do bezpiecznego i trwałego niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmiany klimatu.

Dalsze zwiększanie unijnej międzynarodowej współpracy i wsparcia w dziedzinie klimatu

17. Rada zwraca się do Komisji, Wysokiego Przedstawiciela i państw członkowskich, by zapewniły uwzględnienie w unijnych działaniach w dziedzinie klimatu pełnego zakresu wyzwań i skutków. Dialogi polityczne na wszystkich szczeblach i wspólne plany działania muszą obejmować działania w dziedzinie klimatu. Wysokiego Przedstawiciela i Komisję zachęca się do niezbędnego uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu podczas przyszłego programowania współpracy finansowej i technicznej z państwami partnerskimi, w tym w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych.

18. UE i jej państwa członkowskie są nadal zdecydowane w dalszym ciągu zwiększać uruchamianie międzynarodowych środków na finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu, w ramach zbiorowego celu dla krajów rozwiniętych w postaci łącznego uruchamiania kwoty 100 mld USD rocznie do 2020 r. – a także później, aż do 2025 r. – na cele związane z łagodzeniem zmiany klimatu i przystosowywaniem się do niej, z wykorzystaniem wielu różnych źródeł, instrumentów i kanałów, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Są zaangażowane w realizację celu porozumienia paryskiego polegającego na zapewnieniu spójności przepływów finansowych ze ścieżką prowadzącą do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmiany klimatu w kontekście opracowanego przez Komisję dokumentu pt. „Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego”. UE będzie nadal podejmowała starania na arenie międzynarodowej w celu zapewnienia podobnej mobilizacji środków finansowych ze strony innych partnerów i państw.

19. UE i jej państwa członkowskie dostrzegają znaczenie środków i działań służących dostosowaniu się do skutków zmiany klimatu, w tym polegających na wzmocnieniu odporności i zmniejszeniu podatności. Ponadto podkreśla ona znaczenie współpracy ze wszystkimi państwami partnerskimi w zakresie działań dostosowawczych, w szczególności w krajach najsłabiej rozwiniętych i krajach rozwijających się położonych na małych wyspach, które to kraje są wysoce podatne na skutki zmiany klimatu.
